

KIS LAP

SZÜRETKOR. (lásd 7. 1.)

PÉTER ÉS AZ Ő FÓKÁJA.

Elbeszélés a tengerész-életből.

I.

Azt akarjátok, hogy elmondjam nektek az én fókám történetét? Ez hosszú történet, mert Pista, — ez az én fókám neve — hű barátkép kísért hosszú utazásaimban. Nézzétek, mily okosan, mily barátságosan tekint föl hozzám! Közületek egyik-másiknak van talán macskája, kutyája vagy madárkája; de a macska megkarmol, a kutya megharap néha, akármilyen szelid legyen, de az én fókám soha sem karmol s nem harap engem, pedig van ám hatalmas foga. Ez az én kedvenczem s hű állatom.

Igy szólt az öreg tengerész, egy vízzel telt kis gödör mellett ülve a körülte álló gyermekekhez; ezalatt a vízből egy gömbölyű fej bukkant elő mely első pillanatra kutyáéhoz hasonlónak látszott; csakhamar azonban előbujt a fóka, kimászott a partra s lerázván magáról a vizet, szelid okos szemeivel a vén matrózra nézett.

„Látjátok,“ szólt az öreg Péter, „mindjárt előjön, mihelyt közeledem; felmászik a térdemre s megölel mint egy gyermek. No's, barátom, jöszte közelebb, ölelj meg.“

E szavakra a fóka végigmászott a fűvön egészen Péterig, ki egy fatörzsön ült. A gyermekek mindamellet, hogy a vén tengerész oly

szelidnek mondta kedvencz állatát, megijedtek kissé és hátrább húzódtak.

„Hiszen lába sincs tulajdonképen,“ szólt az egyik.

„Nem is nagyon birna szaladni; én bizony nem félek tőle,“ jegyzé meg egy bátor gyerek, s erre megint közelebb léptek. A fóka pedig nem is ügyelt a gyermekekre, hanem egyenesen gazdájához ment, fölmaszott térdeire s a gyermekek nagy bámulatára megölelte az öreg Pétert, akár egy kis baba a dajkáját. A vén tengerész megsimogatta, aztán játszott vele kissé s végre a földre bocsátotta, hol a fóka leheveredett s okos szemeivel mindig gazdájára nézett.

„No, most menj vissza a vízbe, Pista barátom, nagyon forrón süt a nap,“ szólt a matróz.

A fóka azonnal fölkel, lassan visszamászott a vízhez, beleugrott s eltűnt.

„Jaj! megful szegény! megful!“ kiáltott ijedten egy kis leányka.

„Dehogyan! tudja ő, mit csinál. Nézzétek, mindjárt elő fog jönni.“ Ezzel az öreg ember egy eleven halat vett ki egy ott álló kosárból s a tóhoz lépve szólt: „Pista nesze!“ és bedobta a vízbe. Csakhamar látni lehetett a fókát a kis tó másik oldalán, hol számára házacská volt építve, úgy, hogy a szárazra nem volt ajtó, hanem a vízből egyenesen beuszhatott.

A halaeska alig uszott néhány

lábnyira fogta matróz

is mind

„El

Péter.

szépen

A

s egy

Pét

ülőhely

álltak

a fóka

„El

hogy s

neki a

illik? D

szólt a

egy iga

Pista v

el fóká

ténet l

igy lát

titek,

melyen

mértfő

Sokszo

szor é

hogy l

elsülye

került

tunk a

közt.

s ez n

a láng

torlák

nem v

H

nem

lányira, mikor a fóka utólérte, megfogta és jóízűen megette. A vén matróz még egyet dobott neki s ezt is mindjárt fölfalta.

„Elég volt ma ozsomára,“ szolt Péter. „Most menj házádba, aludjál szépen és ne jöjj ki, míg nem hivlak.“

A fóka rögtön engedelmeskedett s egy perez alatt eltűnt kis házában.

Péter a vén matróz visszatért ülőhelyére s a gyermekek kíváncsian álltak körül és sürgették, mondja el a fóka történetét.

„Elmondjam, hol találtam és hogy szerettem meg és miért adtam neki a „Pista“ nevet, mi csak emberre illik? Nem bánom, hát elmondom,“ szolt a vén tengerész. „Volt hajdan egy igaz s hű barátom, kinek neve Pista volt; az ő emlékére neveztem el fókámat Pistának. Hanem a történet hosszú lesz, üljetek ide a füre, így láthatjátok a tavat s képzelhetitek, mennyivel nagyobb a tenger, melyen én hajdan ezer meg ezer mértföldnyire bejártam a világot. Sokszor voltam vad népek közt, sokszor ért utól vihar a tengeren, úgy hogy hajónk alig birt menekülni az elsülyedéstől, mikor sziklák közé kerültünk s akárhányszor készen voltunk a halálra a tajtékzó hullámok közt. Sokszor tűz is ütött ki a hajón s ez még borzasztóbb mint a vihar; a lángok magasra csapkodtak a vitorlákon s messze a szárazföldtől nem volt hová menekülni.

Hanem ez már mind elmúlt s nem akarok rémes képeket festeni

előttem; csak azért mondtam ezt el, hogy megértsétek, mily nagy becses bir az, ha az embernek ily állapotban egy igaz hű barátja van. Beszélek tehát az én Pista barátomról, ha figyelmesen fogtok hallgatni.“

„Oh igen, igen!“ szoltak mind a gyermekek.

A vén tengerész tehát elkezdte történetét.

(Folytatása következik.)

A LÓTOSZ-VIRÁG.

(Képpel a 4. l.)

Az esthajnal sugáriban
Hömpölyg a szent Nilus.
Az ős templomnak oszlopa
Alkony-fénytől piros.

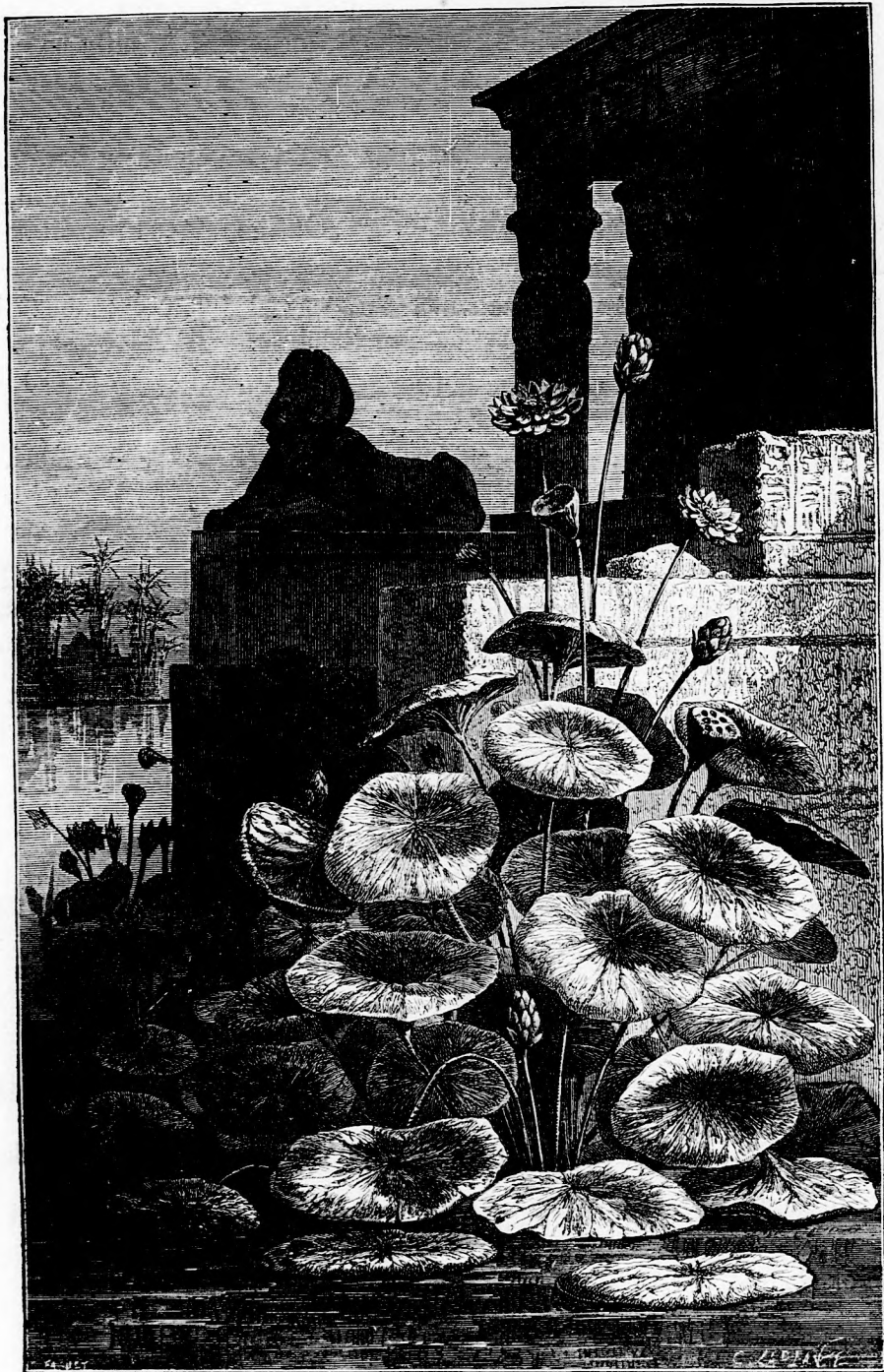
A karsu pálma meginog,
Legyinti esti szél.
Ibis és antilop hüsel
Nilus vizeinél.

És ezredéves álmait
Aluszsza ott a sphynx.
Mély csend honol a táj fölött,
Bár merre eltekints.

És ringatódzik nesztelen
A szép lótosz-virág,
Árnyában porladoz a hős
Nagy Rhamszenit király.

S hajlong ide, majd amoda
A szent lótosz virág
S mindmélyebbre hanyatlik az
Esthajnali világ.

Álomhozó morajjal el
Folyik a nagy folyó,
Még a mulandóságban is
Mily nagy vagy alkotó!

A LÓTOSZ-VIRÁG. (lásd 3. l.)

SZABAD ÓRÁKBAN.

Pista, Lajos, gyí te hó,
 Gyi te pejkó, gyi fakó!
 A kocistok Gizike
 Illik ostor, gyeplő kicsi kezibe.

Gyi no, csikók, haja hej,
 Gyi te fakó, gyi te pej!
 Pitteg pattag az ostor
 Hajts Gizikém messze van még Monostor.

A NYUGTALAN FENYŐ.

BIZONY, bizony nem sokáig fogok már élni ebben a szép világban; szétkorhadok, felvág-nak, tüzre tesznek s végem lesz; pedig mily szépen élhetnék még ott csendes, árnyas erdőben!

A felvidéken születtem egy szép őserdőben. Anyám egy óriási fenyő volt s kis koromban azt hittem, egészen a felhőkbe ér, mert nem láttam tetejéig. Nagyon kellemesen éltem a csendes, árnyas erdőben, de a mint nagyobb lettem, meguntam állapotomat s kíváncsítottam szülőhelyemről ki a nagy világba, melyről a madarak annyit beszéltek. Anyám ágai közt tömérdek madár rakott fészket s csicsérgésökkel egész hangversenyt rendeztek; néha egy-egy farkas is jött arra s mig kicsiny voltam, gyakran letiport, úgy, hogy csak bajjal tudtam ismét lábra állani. Lassanként, midőn már jó nagyoeska lettem, reám is szálltak madarak és beszéltek sokat a világról, a szép városokról, folyókról, hajókról, melyekben a szép egyenes fenyőket árbocoknak használják s ezek hallatára még inkább vágytam ki a világba. Sokszor jártak emberek az erdőben s kivagdaltak fákat, de felém nem jöttek, pedig már szép magas karsu fa voltam.

Egy napon jött ismét több ember s levágta anyámat; a madarak ijedve röptek szét. Én fájdalomamban majd elájultam s mikor magamhoz tértem, az emberek már elvitték anyámat. Ezután még inkább unatkoztam s csak az vigasztalt, hogy egy madár jött és elmondta, hogy látta anyámat, árbocz egy hajón s büszkén lebeg a víz fölött.

Több év mult el, én még magasabbra és vastagabbra nőttem s már türelmetlenkedni kezdtem, hogy örökké abban az unalmas erdőben kell maradnom: midőn egy reggel emberek jöttek s levágtak tővön. Sok száz virágot agyon-nyomtam földre-estemben, aztán fölemeltek, kerekre tettek és elszállítottak messze, mig végre egy helyre értünk, hol nagy víz partján sok ház állott. Itt letettek a földre, levagdalták galyaimat s aztán furtak, faragtak, úgy, hogy a sok vágasba majd behaltam s kívánni kezdtem, hogy hagytak volna szépen csöndesen az erdőben. De megvigasztalódtam a gondolattal, hogy majd legalább sok szépet fogok látni a világban.

Sokáig feküdtem ott, mig végre jött vagy husz ember és kötelek segítségével felvont egy hajóra; itt már két hozzám hasonló fenyő állott mint árbocz s engem harmadiknak állítottak, tele aggattak zászlókkal s erre én nagyon büszke voltam.

A hajó nemsokára kiment a tengerre s nekem nagyon tetszett, mikor a hullámokon hintázva sebesen röptül-

tünk
a víz
egy
pajtá
azt
és es
percz
villán
nehé
hajón
folyt
de a
zajt,
egye
reszt
a te
dott
lett

ide-
átján
juto
akad
de e
kötö
szolt
épite

itt
anya
a ha
a v
itt

minl
évek
gezv
san
soká

tünk tova a vizen. Sokáig usztunk a vizen, midőn egyszer szembejött egy másik hajó. A középső árboczpajtásom, ki már régóta volt hajón, azt mondta, hogy ez ellenséges hajó és csatánk lesz. Csakugyan, néhány percz múlva a másik hajó oldalából villámlás látszott s nagy dörgés közt nehéz golyók röpültek felénk. A mi hajónk is felelt s rettenetes ágyuzás folyt; én kezdetben kissé megijedtem, de aztán kezdtem megszokni a csatazajt, midőn egyszerre egy nagy golyó egyenesen nekem jött s tövemen keresztül metszett, úgy hogy lebuktam a tengerbe. A víz azonnal megragadt s nem is láthattam, mi vége lett a csatának.

Hetekig hajtottak a hullámok ide-oda a tengeren s már egészen átjárt a víz, midőn végre parthoz jutottam s egy homokbuczkán fennakadtam. Ott feküdtem több napig, de egyszer emberek jöttek, kötéltre kötöztek s mezőkön, földeken átvonszoltak egy helyre, hol épen házat építettek.

Letettek egy rakás más fára s itt nagy meglepetésemre ráakádtam anyámra. Ő is árbocz volt egy hajón, a hajót egy vihar összetörte s ő is a vizen hánykodott mindaddig, míg itt az emberek kifogták, mint engem.

Mikor a ház falai elkészültek, minket feltettek tetőzetnek s most évek óta itt vagyok, erősen ideszegezve, kitéve napnak és esőnek; lassan korhadok, már nem is bírok sokáig itt állani s ha lebukom a

földre, tudom, hogy összevagdálnak, tüzre tesznek és így megsemmisítenek. Bár sohase kíváncsi voltam volna ki szép csendes erdőből! Ott még most is élhetnék s hallgathatnám a madarak csevegését s a szellő susogását!

SZÜRETKOR.

(Képpel a czimlapon.)

SZÜRET, szüret hej vig szüret!
Öreg, ifju, minden szeret.
Édes szőlőt ez hoz nekünk —
Szüret, szüret, be szeretünk!

Hol a puttony, hol a kosár?
Gyorsan már a koesi is vár.
Egymásután kapaszkodjunk,
Egymásmellé gubbaszkodjunk!

Megérkeztünk, hála isten —
Be csak pompás minden itten!
Szépen süt a nap az égről,
Hangzik a dal szegről végről.

Szüretelő fiuk, lánykák
Fürtöt a kosárba hányják.
A pásztákban jobbra balra:
Édes gohér és kadarka.

Fiuk, lányok, hamar szedjük,
Garabónkba bele tegyük —
A levét majd kitapossa
A vinczellér fia, Jóska.

Ugyancsak vigadva járja,
Csak úgy csorog a must árja!
Egyik amugy kapja szájba —
Másik meg a kalapjába.

Ó mustoeska be csak jó vagy!
Majd a télen, ha lesz hó nagy:
Lesz belőled diós kolbász —
Avagy pedig jó borra válsz.

A FIDZSEK KIRÁLYA. (lásd 14. l)

FUKAR MATYI.

Fukar Matyi
Csakugyan
Nagy fősvény a
Faluban.

Az asztalán
Sohasem:
Akadt morzsán
Meg a szem.

Száraz volt a
Kenyere,
Szűk volt marka
Tenyere.

Csak pénzeeskét
Szeretett
Soha ennél
Egyebet.

Vizet ivott:
S nem evett
Csak öt morzsa
Kenyeret.

Éjjel nappal
Guggon ül
Csak pénzt olvas
Egyedül.

S mindig morgott
Dörmögött:
„Drága élet,
Ötször öt!”

„Drága kenyér
Hatször hat —
Nem győzöm a
Gyomromat!”

Koplalt tehát
Éhezett.
Éhen csaknem
Megveszett.

Két orozája
Sárga volt
Már azt hitték
Hogy megholt.

*

Egyszer neki
— Be fura!
Stütre kedve
Szottyana.

De pecsenye
— Biz úgy ám! —
Drága étel
Matyikám!

Köröskörül
Nézeget
Meg fogna egy
Egeret!

Jó eledel
Az egér
Csibehússal
Is felér.

(Okos ötlet
Igaz is,
Ezt vallja a
Czicza is.)

Fogott hát egy
Egeret
S abból sültet
Süttetett.

A szakácsné
Tálal is
Foly Matyinak
Nyála is.

Lesi a szép
Pecsenyét:
„Ez lesz csak a
Jó ebéd!”

Nézi, nézi
A czicza:
„Nem jól van ez,
Nem bíz a!”

Mert az egér
Ételül
Á macskáé
Egyedül!”

S egy szökéssel
Ott terem —
Ott az asztal-
Közepen.

Jaj, a sültet
Elviszi,
Az egérkét
Elcsipi!

És, szabad-é
Nem szabad:
A prédával
Elszalad.

S a padláson
Valahol
Az egérből
Falatol.

*

Fukar Matyi
Jajajaj,
Fukar Matyi
Nagy a baj!

Be megjártad
Ó koma!
Az állad fel-
Koppana.

S haj, mittevő
Most legyen?
Lotty! aludni
Elmegyen.

Egész éjjel
Feje fült:
„Nincs vacsora,
Nincsen sült!”

Nincsen még csak
Egér sem —
Éhen halok
Egészen!”

*

Álmában kis
Tündérke
Ezt sugja a
Fülébe:

„Ha koplalsz: ugy
Kell neked
Ne kívánj még
Egeret!”

Ne légy máskor
Zsugori.
Ha van miből,
Költs, Matyi!

Csak oly rosz az
Ki fukar,
Mint az a ki
Nagy pazar.”

A FARKAS- HANGVERSENY.

DAJDANÁBAN, sok év előtt előtt Németország egy vidékén nagyon elszaporodtak a farkasok s egy urasági erdőben az erdész több farkasvermet ásott, hogy a gonosz állatokat összefogdossa.

Történt, hogy egy este egy muzsikus, ki valami falusi korezmában hegedült, jó későn hazafelé ballagott. Az erdőn át gyalogösvény vezetett, melyen rövidebb volt az út s a mi hegedüsünk erre ment. De olyan sötét volt, hogy csakhamar letévedt az ösvényről s a mint a sűrű erdőben botorkált, egyszerre eltűnt a föld lábai alól és bele esett a farkasverembe. Nagyon megijedt a szegény muzsikus, midőn hirtelen oly mélyre zuhant; de mekkora volt rémülete, mikor észrevette, hogy nem egyedül van a veremben, hanem egy farkas is van ott s rá viesoritja szörnyű fogait.

Semmiféle fegyver sem volt a szegény hegedüsnel s ijedtében ösztön szerüleg hegedüjéhez hapott s játszani kezdett. A zene tetszeni látszott a farkasnak, mert leült, figyelt s csakhamar maga is hozzáfogott és szörnyű üvöltéssel kísérte a hegedü-szót. A többi farkasok az erdőben, hallva pajtásuk ordítását, szintén hozzáfogtak s mindközelebb jöttek, úgy hogy végre egész csapat farkas állott a veremnél és versenyt üvöltött.

A hegedüsnek hideg veriték csorgott komlokáról; gyakran nézett fel, valjon nem virrad-e már, de az éj szörnyen lassan akart mulni; soha életében nem esett neki oly keservesen a hegedülés, mint most s inkább favágó akart volna lenni; mikor a hajnal hasadni kezdett, a hegedü egyik hurja elszakadt nem sokára a második és a harmadik is, úgy hogy végre már csak egy huron játszott. Ekkor még nagyobb lett rettegése; tudta, hogy ha

még az utolsó hur is elszakad, nem lesz ideje újra felhuzni a hurokat, mert az üvöltésben kiéhezett farkas rögtön fölfalja.

Szerencséjére az erdész korán reggel kísétált az erdőbe, hogy lássa, valjon esett-e vagy egy farkas a verembe. Midőn a versenyt üvöltő farkasok ordítását meghallotta, oda ment s közzéjük lőtt, úgy hogy szétfutottak, A veremben levő farkast agyonlőtte s aztán kihuzta a szegény hegedüst, ki alig tudott lábán állani e keserves hangverseny után s megfogadta, hogy sötét éjjel soha sem botorkál többé az erdőben.

NAGYMAMA SZÜLETÉS NAPJÁN.

(Képpel a 13. lapon.)

VAJON Mariska mit kereshet ily kora reggel a kertben? — Vagy igaz! — hisz ma van annak a jó öreg mamának a hetvenedik születésnapja s mert egyébbel nem kedveskedhetik a kedves öreg szülének: virágot szed bokrétába s majd ezzel állit eléje, hogy minden jót, egészséget boldogságot kívánjon nagyanyjának.

Csekély lesz az ajándék s mégis mennyire fog annak megörülni a nagymama! Különösen akkor, ha Mariska, természetesen ünneplő ruhában, eléje fog állani s azt a kis verseeskét szépen, fenakadás nélkül elszavalja, mit egész nap tanulgatott.

Mi is az a versecske? — halljuk!

Édes kedves nagyanyám
Kérlek, tekints le ream:
Tekints a te Mariskádra
A te kicsi unokádra.
Születésed ünnepén
Szép virágot hozok én.
Mint virul e rózsá, liljom,
Élted is aképp viruljon
S évet annyit érz korodban
A hány levél e csokorban.
Szívből ezt ohajtom én
Születésed ünnepén.

A LEPKEVADÁSZ.

Itt van a czinke, a lepke-vadász!
Nézd csak, a karja miként hadonáz!
Lepke! virágra lebegve ha szállsz —
Fuss, menedéket a merre találsz.

Sárga, piros, lila pille-sereg,
Tarka lepék, kiket úgy szeretek,
Óvatosak, kicsinyim, legyetek —
Mégfog a czinke, bizony remegek.

NAGYMAMA SZÜLETÉS-NAPJÁN. (lásd 11. l.)

A majom leült az ablak előtt, fölnézett és tollas süvegét megemelve köszönt, min Margitka úgy örült, hogy szinte ugrándazott.

A fiu nagyon ócska s már kissé rongyos ruhában volt; arca értelmes, de nagyon szomorú kifejezéssel bírt, úgy hogy Margitka alig tudott ránézni s inkább a majom felé fordult.

„Mi a neve ennek a majomnak?“ kérde az ablakból.

„Beppo,“ felelt a fiu.

„Mutasd hát, mit tud.“

A majom piros szegélyű barna köpenyt, sárga nadrágot és tarka tollas süveget viselt. Legelőször táncolni kezdett, aztán pipát vett szájába s mindenféle bohókás pófákat vágott, végre hegedün kezdett cincogni s minél inkább nevetett Margitka, a bolondos kis állat annál nagyobb tüzzel cinczogott a hegedün.

„Milyen ügyes kis majom!“ szolt Margitka. „Adhatok neki valamit enni, mama?“

„Adj neki gyümölcsöt, kedvesem, a fiunak pedig add ezt a tizeskét.“

Margitka összeszedett az asztalról egész csomó süteményt s gyümölcsöt s intett a fiunak, ki a majmot felemelte s az ablak párkányára tette. Margitka elébe tette a jó ennivalót s a majom minden darabot előbb gazdájának nyujtá s csak azt ette meg, amit ez adott neki.

„Milyen jó majmocska! Mindent megoszt gazdájával,“ szolt Margit.

A sütemény, gyümölcs végre el-

fogyott s a fiu, zsebében az ezüst tizzessel tovább ballagott.

Egy hét múlva ugyanazon órában Beppo és kis gazdája megint megjelentek az ablak alatt. Ekkor Margitka már megkérdezte a fiutól, hogy hívják?

„Carlo“, felelt ez félénken.

„Hová való vagy?“ kérde tovább Margit.

„Most itt a szomszéd városkában lakom, de szülőföldem Olaszország,“ felelt a fiu tört magyarsággal.

A majom megint eljátszotta tréfáit, Margitka jól mulatott s adott neki megint gyümölcsöt, Carlonak pedig egy hatost.

Elmult aztán három, négy, öt hét, de Carlo és Beppo nem jelentek meg többé. Margitka mindig leste az ablaknál s nagyon sajnálta, hogy nem láthatja többé. Végre egy hideg téli napon Carlo ismét belépett az udvarba.

„Itt van, kedves mama, itt van megint, de Beppo nincs vele, csak a sipláda,“ szolt Margitka élénken.

„Ki van itt?“ kérde anyja, ki már régen elfeledte a kis majmot és gazdáját.

„Carlo, az a kis majomtánczoltató fiu; de most csak maga jött. Behivhatom? ott künn olyan hideg van, kedves mama!“

„Hívd be, majd megkérdjük, hol hagyta Beppót,“ szolt az anya mosolyogva.

(Vége következik.)

„A NEMES SÓLYOM.”
DÉL-AMERIKAI INDUS.

TÖRZSÉNEK LEGSZEBB FIA.

Kiadott és nyomatott a Deutsch-féle könyvnyomda és kiadói részv.-társ. intézetében, Pest Józseftér 6. sz.

Felelős szerkesztő: Forgó bácsi. — Ára negyedévre 1 frt.

➡ Megjelenik hetenkint egyszer 16 oldalon. ➡

E számu